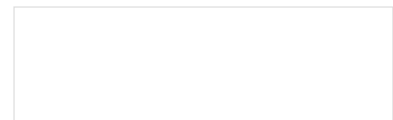

"ב-2008 מצאנו שנפילת 2 קבוצות תביא לקריסת המערכת"

(עדכון) ירום אריאב, מנכ"ל משרד האוצר לשעבר, חשף בכנס ריכוזיות דיונים בין האוצר ובנק ישראל: "כשליהמן נפל, היה חשש שהמערכת הפיננסית בישראל תקרוס" ■ על המחאה: "ביטאה מיאוס מריכוז העושר בידי מעטים"

16:12 06.02.2012 מאת: [עין אזור](#)

חשיפה יוצאת דופן סיפק היום ירום אריאב, שכהן כמנכ"ל משרד האוצר בזמן קריסת בנק ההשקעות ליהמן ברדס ב-2008. אריאב, שנאם בכנס בנושא ריכוזיות שנערך במוסד שמואל נאמן בטכניון, חשף בפני המשתתפים את הדיונים הסודיים שנערכו במשרד האוצר ובבנק ישראל באותם הימים, על רקע החשש להתפשטות המשבר העולמי לישראל וקריסה של אחד הלווים הגדולים (הטייקונים) בישראל. על אף האינטרס הציבורי שבכך, עד עתה נמנעו כלל הבכירים שהשתתפו בדיונים לחשוף כל פרט בנוגע לתוכן הדברים שנאמרו בהם.

"כשליהמן ברדררס נפל היתה פאניקה. הרבעון האחרון של 2008 והראשון של 2009 היו קשים. היה חשש שהמערכת הפיננסית בישראל תקרוס, בדומה למה שקרה בעולם באותו הזמן" סיפר אריאב. "ראינו בהתחלה משיכות מקרנות נאמנות ואח"כ של החסכונות בקופות הגמל. חששנו שיהיה אובדן אמון מוחלט במערכת הפיננסית, שיביא לפריצה לבנקים. היה מלחיץ והיו לילות בלי שינה. זה היה בהחלט לא נעים.

"ישבנו במשרד האוצר יחד עם בנק ישראל ועשינו סימלוציות. הגענו למסקנה שבמקרה של קריסת קבוצה עסקית אחת המשק ישרוד, בעוד שבמקרה של התמוטטות שתי קבוצות עסקיות - זה כבר בכלל לא בטוח. כאשר אני אומר 'שורד' אני מתכוון במובן הפיזי של המערכת הפיננסית, עד כמה היא עמידה לעניין הזה. לכן, אמרתי לעצמי, כאשר המשבר ייגמר - צריך לתת את הדעת בנושא".

בהמשך דבריו קשר אריאב בין המחאה החברתית של הקיץ האחרון לבין בעיית הריכוזיות בשיראל. "הסיסמא 'העם דורש צדק חברתי' קשורה לנושא הריכוזיות", הצהיר אריאב והמשיך: "המחאה ביטאה מיאוס מריכוז של עושר בידי מעטים ופתיחת פערים בחברה. היא התבססה על הרגשה שמהו לקוי מבחינה מוסרית. באיזשהו מקום אפשר לייחס את זאת גם להיווצרות של קונגלומרטים - אותם מבניים פירמידיאליים שמרכזים את העושר, גורמים לתחרות מוגבלת ולרמת מחירים גבוהה".

לדברי אריאב, המחאה החברתית היא אירוע כוללני שמעיד על כך שהשיח הציבורי השתנה. "אם פעם, הון, שליטה פירמידות וריכוזיות היו נחלתם של

מעטים – היום השימוש בהם רחב הרבה יותר", הסביר. דבריו של אריאב נאמרו על רקע ההמתנה לפרסום המלצותיה הסופיות של וועדת הריכוזיות. הוועדה, שהוקמה לפני יותר משנה על ידי ראש הממשלה בנימין נתניהו ושר האוצר יובל שטייניץ, אמורה להגיש את מסקנותיה בשבועות הקרובים. בדו"ח הביניים שפירסמה לפני כארבעה חודשים המליצה בין השאר הוועדה להפריד בין בעלות על נכסים ריאליים (חברות תפעוליות) לבין נכסים פיננסיים כמו בנקים או חברות ביטוח; על שורה של כללי ממשל תאגידי מחמירים לחברות הנמצאות בתחתית פירמידה עסקית ("חברות פער"); וכן על הגדרה מחדש של הקריטריונים לביצוע מכרזים והפרטות. בנוגע להמלצות של ועדת הריכוזיות, אריאב ציין כי הוא תמוך בהמלצה להפריד בין נכסים ריאליים לפיננסיים, אך מסתייג מההמלצות הנוגעות לממשל התאגידי בחברות פער. "ההמלצות בנוגע לחברות הפער היא סוג של ניסוי. לפיתרון הזה אין אח ורע בעולם. העברת חלק מהסמכויות לאסיפה הכללית והעברת הכוח למיעוט היא בעייתית. המיעוט הם הגופים המוסדיים. עד כמה המוסדיים יודעים לנהל חברות? האם הם לא נגועים בניגוד עניינים לא פחות חמור בגלל בעל השליטה שלהם?" תהה אריאב. אריאב נאם כחלק מכנס שני שעורך מוסד שמואל נאמן בנושא הריכוזיות. המוסד הינו מרכז מחקרי בנושאים בתחום הפיתוח הכלכלי-חברתי ומדעי-טכנולוגי של ישראל. בין השאר, המוסד היה שותף בפרויקט "ישראל 2028" - תוכנית אסטרטגית חברתית וכלכלית שביקשה להתוות דרכים לצמצום הפערים החברתיים בישראל וליצירת צמיחה מהירה ועקבית במשק, כך שישראל תיהפך לאחת מ-15 המדינות המובילות מבחינת תוצר לנפש בתוך 20 שנה, עד 2028.
